

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek vedoucího práce

Práci předložila studentka: Michaela Častová

Název práce: Zkušenosti sociálních pracovníků s úmrtím klientů v pobytových zařízeních

Oponoval: Jan Kaňák

1. CÍL PRÁCE:

Autorka, Michaela Častová, formuluje cíl práce ve vztahu k zodpovězení výzkumné otázky: *Jakou zkušenost mají sociální pracovníci v pobytových zařízeních s úmrtím klientů?* Cíl práce (ve vztahu k výzkumné otázce) se jeví naplněn. Autorka popisuje jaká je zkušenost sociálních pracovníků s úmrtím klientek a klientů služby. Míra popisu odpovídá zvolené metodě, byť by někdy mohlo být zajímavé se více zaměřit na popis prožívání, které je základně komunikačními partnery popsáno – např. jak vypadá ono „vždycky vás to zasáhne“ a jak se tento prožitek promění na „po chvíli si uvědomím, že ten člověk už netrpí“ (s. 33). Reflexe zjištění ve vztahu k teoretickým koncepcím truchlení, či ve vztahu k současným znalostem o tématu je spíše slabší, prakticky jen mírně naznačena.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ:

V **konceptuální části** autorka vymezuje termíny smrt, umírání a truchlení, věnuje se teoriím, které popisují možné podpory truchlících a tedy také průběh truchlení z různých úhlů pohledu. Součástí konceptuální části práce je také shrnutí některých současných realizovaných výzkumů na téma zkušenosti pracovníků v pomáhajících profesích s úmrtím klientek a klientů jejich služeb. Volbu teorií vztahujících se k průběhu a podpoře truchlení odůvodňuje efektivitou a relevantností pro danou problematiku, přičemž by ale bylo vhodné tuto relevanci více rozvést s ohledem na to, že máme k dispozici přes 15 větších teoretických koncepcí průběhu truchlení. Je ale dobře, že autorka nezůstává u fázových modelů a představuje také další pohledy na průběh truchlení. Stejně tak je dobře, že již počítá v textu s 11. revizí MKN, která je v současné době v procesu překladu a přípravy její české varianty. Jako ocenění hodné mi přijde také zařazení současných znalostí o tématu, byť mohla být tato část více rozpracována. Umožnila by pak také větší reflexi výstupů realizovaného výzkumu ve vztahu k teoretickým a výzkumným textům.

Pro realizaci výzkumu zvolila autorka **Interpretativní fenomenologickou analýzu (IPA)**, která odpovídá cíli, tak jak je autorkou formulován. Krátce v textu odůvodňuje volbu IPA a následně ji blíže charakterizuje s ohledem na adekvátní zdroje. Základně je pak vymezen také vzorek, resp. kritéria zařazení do výzkumu. Být tato část obsahuje podstatné informace z hlediska kritérií, je spíše úspornější a mohla být více rozvedena. Autorka dále v textu popisuje důvody volby polostrukturovaného rozhovoru (oproti nestrukturovanému, který je také v IPA obvyklý), přibližuje proces operacionalizace a formuluje také základně, jak probíhala konkrétní tvorba dat a následná analýza. Autorka zvolila prezentaci až souhrnných zjištění, což sice není u IPA obvyklé, je to ale možné a s ohledem na rozsah práce akceptovatelné. Zmenšuje se tím ovšem výrazně informační přínosnost textu jako takového. Autorka se také vyrovnává s etickou stránkou výzkumu. Text práce neobsahuje znění operacionalizovaných otázek.

Jak jsem již nastínil výše, autorka se rozhodla **prezentovat až souhrnná zjištění** za všechny komunikační partnery. Autorka v úvodu prezentace výsledků mluví o procesu kódování, který není před tím zmíněn a okomentován, což je mírně matoucí. Stejně tak odkaz k využití dílčích výzkumných

otázek, což je termín obvykle používaný nikoliv pro tvorbu otázek do rozhovoru formou operacionalizace, ale specifikace základní výzkumné otázky do otázek dílčích, které jsou dále předmětem operacionalizace. Autorka identifikuje témata, která dokládá konkrétními citacemi z realizovaných rozhovorů. Pouze poslední oblast je v tomto ohledu nedotažená, obsahuje spíše souhrn reakcí na položenou otázku, než identifikované téma jako takové.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA:

Předkládaná bakalářská práce splňuje formální náležitosti kladené na tento typ kvalifikačních prací. Předkládaná práce splňuje formální náležitosti jak rozsahem, tak využíváním odborných zdrojů a jejich adekvátním citováním a parafrázemi. Místy není využit akademický jazyk (např. „*tato otázka dala respondentkám docela zabrat*“ – s. 34). Text působí přehledným dojmem.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE

Celkově pokládám práci za zdařilou i s ohledem na to, jak jsem měl možnost sledovat její postupné formování v průběhu práce studentky. Za silné stránky předkládané práce lze považovat zvolené téma, vhodnou návaznost tématu, výzkumné otázky a využití metodologie, stejně jako přehlednost zjištění z realizovaných polostrukturovaných rozhovorů. Slabšími stránkami jsou pak absence vysvětlení volby konkrétních teoretických koncepcí a absence podrobnější reflexe zjištění teoretickými koncepty i dalšími výzkumy realizovaný na blízké, či podobné téma.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

Prosím autorku práce, aby se v rámci obhajoby věnovala následujícím podnětům.

- 1) Prosím o reflektování toho, jakou roli mělo v procesu analýzy dat autorkou zmíněné kódování a jaké má tvrzení, že se autorka „*snažila (...) získat odpovědi pomocí dílčích výzkumných otázek*“.
- 2) Prosím také, aby autorka vybrala jednu z teoretických koncepcí podpory truchlení (truchlení), které zmiňuje v konceptuální části práce a zkusila popisované zkušenosti sociálních pracovníků nahlédnout optikou této teorie.

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

S ohledem na výše uvedené **práci doporučuji k obhajobě** a navrhuji hodnotit práci známkou velmi dobře (2) až výborně (1) a to podle průběhu obhajoby.

Datum: 6. května 2024

Podpis: